



openbaar ministerie
ministère public

**Parket bij het hof van beroep
te Brussel**

**Auditoraat-generaal bij het
arbeidshof te Brussel**

**Parquet près la cour d'appel
de Bruxelles**

**Auditorat général près la
cour du travail de Bruxelles**

Plechtige openingszitting van het hof van beroep te Brussel

1 september 2023

Rede uitgesproken door procureur-generaal Johan Delmulle

Audience solennelle de rentrée de la cour d'appel de Bruxelles

1^{er} septembre 2023

Discours prononcé par le procureur général Johan Delmulle

Madame la Première présidente,

Chers collègues,

Mesdames et Messieurs,

1. L'article 345 du Code judiciaire prévoit que le procureur général près la cour d'appel prononce un discours à l'occasion de la rentrée judiciaire sur la manière dont la justice a été rendue dans le ressort. Cette disposition prévoit également qu'il peut, s'il l'estime utile, prononcer un discours sur un sujet adapté aux circonstances. Cette année, je vais vous parler de la saga du mandat du procureur du Roi et de l'auditeur du travail de Bruxelles, du plan de rattrapage de la cour d'appel de Bruxelles dans le cadre de l'audit du Conseil Supérieur de la Justice et de la politique de recherche dans l'arrondissement judiciaire de Bruxelles.

Cependant, je vais en 1^{er} lieu aborder brièvement la manière dont la justice a été rendue dans le ressort.

Des statistiques détaillées sont fournies chaque année au Conseil supérieur de la justice pour toutes les instances judiciaires dans leur rapport de fonctionnement. En outre, le site Internet du Collège des cours et des tribunaux fournit diverses statistiques relatives au siège.

C'est pourquoi je me limiterai aujourd'hui au ministère public. Dans un premier temps, je présenterai les évolutions globales concernant les parquets de notre ressort. Ensuite, j'aborderai les évolutions au parquet général près la cour d'appel de Bruxelles.

2. Het aantal zaken dat in ons rechtsgebied op de correctionele parketten instroomde daalde met 12% tussen 2021 en 2022. Indien we de zogenaamde corona-zaken buiten beschouwing zouden laten, is er echter sprake van een stijging met 8%.

Daar waar de instroom zonder corona-zaken het voorbije jaar met 12% steeg op de parketten van Brussel en Leuven en met 9% op het parket van Waals-Brabant, stellen we in Halle-Vilvoorde een daling vast van 7%.

Wanneer we de totale instroom van 2022 vergelijken met deze van vijf jaar eerder, 2017, dan gaat het in ons rechtsgebied om een stijging van 6%.

Je rappelle qu'il ne s'agit pas de statistiques de criminalité mais de statistiques d'activité des parquets. L'évolution du flux d'entrée ne permet pas de dénombrer les actes de criminalité. De plus, la charge de travail exacte ne peut pas être déterminée en fonction du nombre d'affaires qui entrent dans les parquets. En effet, le flux d'entrée n'est pas un indicateur suffisamment complet pour évaluer la charge de travail des parquets.

3. Het aantal zaken dat in ons rechtsgebied door de correctionele parketten werd afgesloten steeg met een kleine 11% tussen 2017 en 2022. Terwijl het aantal zaken dat om technische redenen werd afgesloten zonder strafvervolging toenam met 3%, zien we een stijging van 33% van het aantal dat om opportuniteitsredenen geen strafvervolging kreeg. Vooral het aantal dat geen gevolg kreeg omwille van te weinig recherchecapaciteit kende een onrustwekkende evolutie: tussen 2017 en 2022 steeg dit van 2.839 naar 7.307 zaken hetgeen een stijging betreft van maar liefst 157% op vijf jaar tijd.

4. Het aantal nieuwe jeugdbeschermingszaken daalde in ons rechtsgebied met 8% tussen 2021 en 2022. Tussen 2017 en vorig jaar was er echter een stijging van 12% waarbij vooral het jeugdparket van Leuven in het oog springt met een toename van niet minder dan 33%.

De zaken met betrekking tot als misdrijf omschreven feiten daalden tussen 2021 en 2022 met 19%. Mede daardoor bekomt men in vergelijking met 5 jaar eerder een daling van 6%.

Het aantal zaken dat betrekking heeft op een verontrustende situatie daalde tussen 2021 en het voorbije jaar met slechts 1%. Vergeleken met 2017 verkrijgt men in 2022 echter een stijging van 25%.

Jusqu'ici, ces statistiques concernaient les parquets des tribunaux de première instance.

5. J'aborderai maintenant quelques données relatives aux activités de la cour d'appel et du parquet général¹. Seules quelques grandes tendances seront ici relevées. Les personnes intéressées par des chiffres plus complets pourront consulter l'annexe à la présente communication. Elle contient des tableaux et des graphiques détaillés, élaborés par l'analyste statistique du parquet général que je remercie au passage pour sa contribution.

6. Au niveau des appels contre les jugements du tribunal correctionnel, nous avons déjà mentionné à plusieurs reprises nos préoccupations quant à l'arriéré judiciaire.

Au niveau de l'évolution du stock au cours des 10 dernières années, les chambres néerlandophones connaissent une augmentation de 608 affaires. Pour la même période, les chambres francophones enregistrent une augmentation du stock de 1.235 affaires.

7. S'agissant du nombre d'affaires reçues au parquet général de Bruxelles concernant une procédure devant la chambre des mises en accusation, on observe une augmentation de 9% en 2022 par rapport à 2013. Parmi ces affaires, les procédures de détention préventive ont augmenté de

¹ Sources des informations statistiques relatives au parquet général et à la cour d'appel : base de données PAGE du parquet général et données enregistrées par le greffe de la cour.

32% durant cette même période. In vergelijking met 2021 verkreeg men in 2022 een stijging van 7% van het totale aantal zaken behandeld door de kamer van inbeschuldigingstelling. Als men zich beperkt tot de voorlopige hechtenissen, betrof het een stijging van 9%.

Ik geef graag nog even mee dat in de voorbije maanden juli en augustus mijn ambt en de kamer van inbeschuldigingstelling van Brussel de hoger beroepen hebben behandeld van 363 personen in voorlopige hechtenis. Een indrukwekkend hoog cijfer. Een zeer groot aantal van deze personen bevinden zich in voorlopige hechtenis in dossiers inzake drugcriminaliteit (voornamelijk cocaïne).

8. Concernant les procédures devant les cours d'assises du ressort, le nombre de dossiers en attente d'être jugés reste élevé. En effet, fin juin 2023, 15 affaires d'assises attendaient d'être jugées, alors qu'il y en avait 13 un an plus tôt.

In de voorbije maanden juli-augustus alleen al waren er 10 nieuwe assisenzaken. In het voorbije gerechtelijk jaar (1 september 2022-31 augustus 2023) werden in het ressort Brussel maar liefst 44 nieuwe dossiers geopend waarvan redelijkerwijs verwacht mag worden dat zij

voor het hof van assisen alhier zullen worden gebracht. Dat zijn 3 à 4 moorden of doodslagen per maand...

9. Ces dernières années, nous avons constaté que l'entrée en vigueur du tribunal de la famille, le 1^{er} septembre 2014, et les transferts de compétences qui lui sont liés impliquent que les statistiques sur le nombre d'affaires civiles et le nombre d'affaires enregistrées par les chambres de la jeunesse de la cour d'appel sont difficiles à comparer avec les statistiques des années précédentes.

Néanmoins, les 8 dernières années présentent des données comparables et on constate une augmentation de 25% des affaires de jeunesse entrées en 2022 par rapport à l'année 2015.

10. Waarde leden van de vergadering, ik kaartte hier in 2021 en 2022 de problematiek aan van het mandaat van de procureur des Konings van Brussel en van de arbeidsauditeur van Brussel.

Ik deelde u toen mee dat de vorige procureur des Konings van Brussel op 1 april 2021 zijn mandaat beëindigde en zijn ambt als magistraat neerlegde. Hij werd vervangen door de eerste substituut-procureur des Konings die voorheen zijn Nederlandstalige adjunct was.

Ik stelde toen dat de invulling van de openstaande plaats van procureur des Konings van Brussel noodzakelijk en dringend was en dat we niet konden wachten op het einde van de legislatuur. Ik veroorloofde mij de uitspraak dat het voor zich uitschuiven van de nodige wetswijzingen tot wanneer de Regering zich bij het einde van de legislatuur eventueel zou buigen over institutionele hervormingen, geen daad van goed en verantwoord bestuur zou zijn.

Mijn vraag werd wel degelijk opgepikt door de minister van Justitie die met de nodige vastberadenheid in 2021, 2022 en ook in 2023 poogde de andere regeringspartijen te overtuigen, evenwel zonder resultaat.

Ik herhaal hier dus andermaal publiekelijk mijn vraag om hiervan dringend werk te maken. Het is absoluut onverantwoord dat het grootste en belangrijkste parket van het land gedurende nu al bijna twee en een half jaar, zonder een door de Hoge Raad voor de Justitie voorgedragen en benoemde korpschef functioneert en men binnen de Regering een arrest van het Grondwettelijk Hof *de facto* naast zich neerlegt. De legitimiteit van de korpschef in een tweetalig korps en in een administratief arrondissement waarvan het grondgebied overeenstemt met het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad en dat

bijzonder taalgevoelig is, vereist een volwaardige benoeming. Het getuigt van een desinteresse en bijna minachting van bepaalde regeringspartijen in de werking van het Brusselse Gerecht om dat bewust te blokkeren en voelt aan als een vorm van politiek schuldig verzuim.

Ook mijn oproep vorig jaar op deze plaats aan het Parlement om zelf het heft in handen te nemen en de noodzakelijke wetswijzigingen ingevolge het arrest van het Grondwettelijk Hof van 30 juni 2014 door te voeren, bleef opmerkelijk zonder gevolg. Wetten maken is nochtans de *corebusiness* van het Parlement.

Ik heb u reeds in 2021 de juridische analyse hierover gemaakt. Ik zal deze omwille van het mij toegemeten tijdsbestek nu niet herhalen, maar ze, zoals elk jaar, wel in de schriftelijke neerslag van mijn openingsrede terug opnemen.

Ik dank hier trouwens graag publiekelijk de waarnemende procureur des Konings te Brussel om wel zijn verantwoordelijkheid te hebben opgenomen en onder uiterst moeilijke omstandigheden de leiding van het parket te Brussel op zich te hebben genomen. Ik geef ten slotte als nieuw element en argument mee dat het laatste mandaat van de

huidige arbeidsauditeur van Brussel op 15 april 2023 een einde nam en dat derhalve de vraag nu tweemaal op tafel ligt, aangezien ook voor dit mandaat van korpschef de problematiek identiek is.

Juridische analyse (extract uit de openingsrede 2021)

Met zijn arrest nr. 96/2014 vernietigde het Grondwettelijk Hof artikel 57, 5°, van de wet van 19 juli 2012 betreffende de hervorming van het gerechtelijk arrondissement Brussel. Dit artikel voegde in artikel 43 van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken een paragraaf *4quater* in, waarin werd bepaald tot welke taalrol de procureur des Konings en de arbeidsauditeur van Brussel (het Frans) en hun adjuncten (het Nederlands) moesten behoren en op grond waarvan zij een grondige kennis van de andere taal moesten aantonen.

Het Grondwettelijk Hof stelde onder meer in zijn overwegingen die tot de vernietiging hebben geleid (B.101.3) dat *“mede gelet op het feit dat de procureur des Konings en de arbeidsauditeur van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad hun ambt uitoefenen in een administratief arrondissement waarvan het grondgebied overeenstemt met het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, het niet redelijk is verantwoord dat een persoon die zijn diploma (van doctor, licentiaat of master in de rechten) in het Nederlands heeft behaald, niet in aanmerking komt voor die ambten en dat een persoon die zijn diploma (van doctor, licentiaat of master in de rechten) in het Frans heeft behaald, niet in aanmerking komt voor het ambt van adjunct-procureur des Konings of van adjunct-arbeidsauditeur in het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad.”*

Het Grondwettelijk Hof heeft dienvolgens de bij de wet van 19 juli 2012 opgelegde verplichting om in het bezit te zijn van een Franstalig diploma om te kunnen worden benoemd tot procureur des Konings of de arbeidsauditeur van Brussel, opgeheven.

Artikel 43, § 4, van de wet van 15 juni 1935 bestaat dus niet meer en moet derhalve worden herschreven met het oog op de herinvoering van de verplichte grondige tweetaligheid van de procureur des Konings van Brussel en van de arbeidsauditeur van Brussel.

Net zoals reeds het geval is voor de opeenvolgende procureurs-generaal van Brussel en voor de opeenvolgende federale procureurs, is het wenselijk dat een taalalternatie in de wet zou worden ingeschreven voor de opeenvolgende procureurs des Konings van Brussel. Op die manier zou de eerstvolgende procureur des Konings van Brussel grondig tweetalig moeten zijn en behoren tot de Nederlandse of de Franse taalrol (op basis van zijn diploma) – dat is een politieke keuze – om vervolgens na 10 jaar (artikel 259quater, §1 en 58bis, 2°, van het Gerechtelijk Wetboek) te worden opgevolgd door een procureur des Konings, uiteraard ook grondig tweetalig, maar behorende tot de andere taalrol. Dit zou ook dienen te gebeuren voor de opeenvolgende arbeidsauditeurs van Brussel.

Er wordt tevens best voorzien in een taalalternatie tussen de procureur des Konings van Brussel en zijn adjunct en tussen de arbeidsauditeur van Brussel en zijn adjunct. Beide adjuncten zouden ook verplicht grondig tweetalig moeten zijn.

11. Un autre point dont je vous ai déjà parlé l'année passée, concerne l'audit du Conseil Supérieur de la Justice relatif au fonctionnement de la cour d'appel de Bruxelles.

Nous savons tous que notre cour d'appel connaît depuis de très nombreuses années un arriéré judiciaire spectaculaire par rapport aux autres cours d'appel du pays. Le rapport d'audit établi le 30 juin 2022 par le Conseil Supérieur de la Justice comporte un certain nombre de recommandations qui s'adressent tant à la cour d'appel qu'à d'autres

institutions, comme le ministre de la Justice et le SPF Justice. L'une d'elles consiste à établir un « plan de rattrapage » ayant pour but de réduire le stock des affaires pendantes – et donc leur délai de traitement – à un niveau comparable à celui des autres cours d'appel.

J'ai pu prendre connaissance de la proposition du plan de rattrapage, ciblé principalement sur le secteur pénal et le secteur familial, qui a été rédigée par le comité de direction de la cour d'appel le 23 janvier 2023. Je veux ici en mon nom personnel, ainsi qu'au nom de mon office, saluer le travail effectué. Ce plan très réaliste a été fait avec beaucoup de professionnalisme et d'engagement et exprime la ferme volonté de trouver des solutions, en concertation étroite avec tous les partenaires concernés, pour absorber l'arriéré judiciaire historique que la cour subit et fait subir aux justiciables depuis de très nombreuses années.

Le monde politique, confronté à des demandes de renfort par la cour d'appel, a toujours exigé que celle-ci donne d'abord un signal fort de sa volonté de vouloir changer les choses et de prendre des initiatives concrètes pour ce faire. Dans son plan de rattrapage la cour décrit les améliorations principales qu'elle a apportées à son organisation et les mesures qu'elle a prises en vue d'implémenter les recommandations de

l'audit. Ainsi, selon moi, la cour a donné le signal demandé par le Gouvernement.

Bij de lectuur van het inhaalplan ben ik vooral op zoek gegaan, wat de behandeling van de strafzaken betreft, naar belangrijke *gamechangers* die, wanneer zij worden aangepakt, daadwerkelijk een verschil zullen uitmaken. *Gamechangers* die gekoppeld zijn aan realiteiten waarmee het hof van beroep van Brussel wordt geconfronteerd en de vier andere hoven van beroep niet. Objectief onderbouwd door cijfers en waarover eigenlijk geen betwisting bestaat. Er zijn er twee terug te vinden in het plan: de correctionele zaken van het federaal parket en de assisenzaken die het hof van beroep van Brussel behandelt. De eerste, omdat meer dan 50% van de complexe correctionele zaken van het federaal parket in het gerechtelijk arrondissement Brussel wordt behandeld. De tweede, omdat meer dan 30% van alle assisenzaken van het land wordt voorgezeten door een magistraat van het hof van beroep van Brussel.

Beide waren al naar voren gekomen uit het eerste auditverslag van de Hoge Raad voor de Justitie en ik beklemtoonde ze reeds hier vorig jaar, maar thans worden ze op overtuigende wijze verder cijfermatig

onderbouwd in het inhaalplan, zelfs met prognoses naar 2023 en 2024 toe.

Het zijn twee realiteiten waar men niet naast kan blijven kijken. Ze zijn specifiek en rechtvaardigen dus een specifieke budgettering.

La cour d'appel les a intégrés dans son plan de rattrapage lorsqu'elle se donne comme objectif de réduire le stock d'affaires correctionnelles pendantes au ratio du stock moyen des autres cours d'appel. Pour atteindre cet objectif, la cour propose quatre mesures : une chambre correctionnelle supplémentaire qui traitera en priorité les affaires correctionnelles fédérales (ceci nécessite trois conseillers supplémentaires), un renforcement de la chambre des mises en accusation francophone afin de disposer de deux chambres des mises en accusation francophone à part entière, dont une traitera en priorité les affaires pénales fédérales (ceci nécessite un conseiller supplémentaire), la création d'un pool assises composé d'un nombre restreint de conseillers francophones pour traiter en priorité les affaires d'assises (ceci nécessite deux conseillers supplémentaires) et le recrutement de deux greffiers francophones supplémentaires et d'un assistant francophone supplémentaire.

Deze voorstellen van het hof van beroep die zijn gebaseerd op de audit van de Hoge Raad voor de Justitie, zijn volledig in lijn met de analyse en de voorstellen die ik hier vorig jaar formuleerde. De voorstellen van het hof genieten dan ook de volle steun van het Openbaar Ministerie.

Het is daarom met grote tevredenheid dat ik vaststel dat de door de minister van Justitie voorbereide wet *om Justitie menselijker, sneller en straffer te maken IV* op 31 juli 2023 in het Belgisch Staatsblad werd gepubliceerd. Artikel 43 van deze wet creëert immers een tijdelijke (3 jaar) personeelsformatie van vijf raadsheren en zeven griffiers voor het hof van beroep van Brussel. Dit is een krachtig politiek signaal naar het hof van beroep toe.

Ik bepleit dat ook in de toekomst de budgettaire middelen voor de volledige realisatie van de in het inhaalplan gevraagde versterking verder zouden worden ter beschikking gesteld, hetzij door de Regering, hetzij door het College van de hoven en de rechtbanken. Ook bij de regeringsonderhandelingen na de verkiezingen volgend jaar en in het daaruit volgend regeerakkoord moet deze versterking een belangrijk hoofdstuk uitmaken.

12. Ik maak van de gelegenheid graag gebruik om een ander voorstel waarmee ik mijn mercuriale vorig jaar afsloot, namelijk de creatie van een Fonds voor de Justitie, terug onder de aandacht te brengen met de hoop dat ook dit voorstel na de verkiezingen op de agenda van de regeringsonderhandelingen zou worden gezet. Ik herinner er graag aan dat voor de creatie van een dergelijk Fonds voor Justitie in het Parlement een eensgezindheid over de grenzen van meerderheid en oppositie te bespeuren viel.

13. Tot slot wens ik u een update te geven van de zogenaamde wegingscommissie die sinds 2021 in het gerechtelijk arrondissement Brussel operationeel is.

Het initiatief, dat ik u hier reeds toelichtte in 2021, kadert in een doorgedreven recherchemanagement en in het stellen van duidelijke prioriteiten in het opsporingsbeleid in het domein van de economische, financiële en fiscale criminaliteit gepleegd op het grondgebied van onze hoofdstad.

Aan de oorsprong ligt het gebrek aan voldoende politionele onderzoekscapaciteit bij de federale gerechtelijke politie van Brussel.

De FGP Brussel voert sinds 2 jaar nog enkel onderzoeken inzake economische, financiële en fiscale criminaliteit die beantwoorden aan bepaalde criteria. Het gaat om strafonderzoeken onder de leiding van de procureur des Konings, de arbeidsauditeur, de federale procureur, het parket-generaal of de onderzoeksrechter, maar ook onder de leiding van de Europese procureur. Elk onderzoek passeert verplicht de wegingscommissie die beslist of het onderzoek door de FGP Brussel überhaupt zal worden opgestart of worden verder gezet. Sinds juni 2021 vonden 18 vergaderingen van de wegingscommissie plaats. Op 18 september is er opnieuw een vergadering.

In totaal werden 380 dossiers van het parket Brussel, van het federaal parket, van het arbeidsauditoraat Brussel en van het parket-generaal Brussel besproken. Het betreft dossiers inzake corruptie, witwassen, fiscale fraude, btw-fraude, frauduleuze faillissementen, oplichting en misbruik van vertrouwen, misbruik van vennootschapsgoederen, sociale fraude, betaalkaartenfraude en strafuitvoeringsonderzoeken. Alle vragen tot internationale rechtshulp in strafzaken in deze materies vallen eveneens onder het recherchemanagement.

Een score 1 (prioritair) of score 2 (routine) werd toegekend aan 294 dossiers. Daar tegenover staat dat 86 dossiers een score 3 (geen

behandeling) kregen. Meer dan 2/3 van deze dossiers (59 van de 86) betreffen klachten met burgerlijke partijstelling bij de onderzoeksrechter.

Inmiddels is de personeelstoestand van de FGP Brussel dermate ernstig en is de stijging van het aantal onderzoeken dat in hun bevoegdheidsdomein valt dermate toegenomen, dat de vraag op tafel ligt om de wegingscommissie uit te breiden naar alle criminaliteitsdomeinen, in de eerste plaats ook naar de drugsonderzoeken die op vandaag door de FGP Brussel worden gevoerd.

Deze vorm van rechenemanagement is noodzakelijk maar tegelijk zeer arbeidsintensief. Het is ook geen eenvoudige oefening. Ik geef u graag wat toelichting hierover.

De wegingscommissie laat het Openbaar Ministerie toe om op een overlegde, gestructureerde en onderbouwde manier prioriteiten te stellen. Deze prioriteitenstelling gebeurt uiteraard vanuit het helikopterzicht over alle strafonderzoeken – zoals gezegd, 380 dossiers sinds de opstart – en met de onderlinge afweging van al deze onderzoeken en van de daarvoor ingezette onderzoekscapaciteit.

Ofschoon de werking van de wegingscommissie via hun Nederlandstalige en Franstalige deken aan de Brusselse onderzoeksrechters uitvoerig werd uiteengezet, is toch gebleken dat enkele onderzoeksrechters helaas weigeren zich in deze prioriteitenstelling in te schrijven en van oordeel zijn dat de gespecialiseerde financiële onderzoekscapaciteit van de FGP Brussel in hun onderzoek moet worden ingezet louter en alleen omdat zij dit wensen. Ik geef een voorbeeld van een klacht met burgerlijke partijstelling bij de onderzoeksrechter over feiten van *phishing* e-mails waarin reeds van bij het begin in de klacht duidelijk blijkt dat de verdachten onbekend zijn en moeilijk te identificeren zullen zijn, dat zij meer dan waarschijnlijk opereren vanuit het buitenland aan de hand van verschillende *mule*-rekeningen, dat de klager zelf meedeelt dat de geleden schade uit administratieve schade en reputatieschade bestaat en geen melding maakt van een begroot geldelijk nadeel, dat er geen link is met Brussel behalve dat de firma van de klager hier gevestigd is en dat er volgens de klager zelf geen zicht is op geïdentificeerde slachtoffers en er niet veel klachten binnenkomen. Het is overduidelijk dat dergelijk onderzoek enorm lang zal aanslepen, overal ter wereld zal moeten worden gevoerd met weinig of geen aanknopingspunten en dus weinig of geen kans op slagen heeft. Nochtans eist de betrokken onderzoeksrechter dat de gespecialiseerde financiële

onderzoekscapaciteit van de FGP Brussel met dit onderzoek wordt belast. Deze puur individuele benadering waarbij sommigen weigeren de realiteit van een gelimiteerde gespecialiseerde researchcapaciteit onder ogen te zien en men enkel zijn eigen onderzoek ziet, doorkruist uiteraard het strafrechtelijk beleid en hypothekeert het stellen van prioriteiten. Het leidt ook tot de algemene conclusie dat de rechtsfiguur van de klacht met burgerlijke partijstelling bij de onderzoeksrechter – u herinnert zich dat 2/3 van de dossiers met een score 3 klachten met burgerlijke partijstelling betreffen – haaks staat op de vaak gehoorde kritiek dat het Openbaar Ministerie en de politiediensten niet steeds aan de Regering bijkomende onderzoekscapaciteit moeten vragen, maar daarentegen verregaande prioriteiten moeten durven stellen en de schaarse gespecialiseerde researchcapaciteit enkel daar moeten inzetten waar zij het meeste loont om de maatschappij te beschermen en de rechten van de slachtoffers te dienen. Het is tegelijk een argument om, zoals al jarenlang op vele fora wordt geponoerd, de klacht met burgerlijke partijstelling bij de onderzoeksrechter af te schaffen.

Bovendien is uit de werking van de wegingscommissie ook gebleken dat het duidelijk moet zijn wie, ingeval van te weinig researchcapaciteit, beslist. Mijn ambt is van oordeel dat voor de algemene

capaciteitsproblematiek van de politiediensten, waarin dit allemaal kadert, de arbitrageprocedure speelt die uitdrukkelijk is voorzien in artikel 28ter, §3, laatste lid en artikel 56, §2, derde en vierde lid van het Wetboek van strafvordering (onderzoeksrechter → procureur des Konings/arbeidsauditeur → procureur-generaal → College van procureurs-generaal) en niet de arbitrageprocedure bij de federale procureur, zoals voorzien in artikel 8/7 van de wet op het politieambt. De tussenkomst van de federale procureur situeert zich immers enkel in het geval de algemene directie van de gerechtelijke politie van de federale politie niet over het vereiste personeel en de nodige middelen beschikt om gelijktijdig de vorderingen van de verschillende gerechtelijke overheden uit te voeren. De federale procureur pleegt dan overleg met de directeur-generaal van deze algemene directie en beslist vervolgens aan welke vordering gevolg wordt gegeven. Het betreft hier niet de personeelscapaciteit intern een FGP, maar wel de gespecialiseerde middelen van de algemene directie van de federale gerechtelijke politie die hoofdzakelijk op het federale niveau worden beheerd, en die meestal in de strijd tegen de zware en georganiseerde criminaliteit worden ingezet. Het betreft hier ook de gelijktijdige inzet van deze middelen. Zo kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de situatie waarbij de federale gerechtelijke politie niet bij machte is om gelijktijdig vorderingen van verschillende gerechtelijke overheden uit te voeren met

betrekking tot het inzetten van computeranalisten, operationele misdrijf- en vermogensanalisten, de observatie-, interventie- en undercover-capaciteit en de daaraan verbonden technische middelen van DSU, bewakingsmaatregelen inzake telecommunicatie en communicatie (telefoontapmateriaal), luchtsteun, robotfototekenaars, slachtofferidentificatie en tenslotte het gespecialiseerd personeel van de centrale diensten van de federale politie (namelijk de centrale diensten, CDGEFID en CDBC). Daarin trancheren doen de federale gerechtelijke politie (DGJ/DJO) via een pré-arbitrage en het federaal parket al meer dan 20 jaar.

Zie in dezelfde zin: Dirk Van Daele, Openbaar Ministerie en strafrechtelijk beleid, Intersentia, 2002, pagina's 393 en 503-507, alsmede de vertrouwelijke omzendbrief COL 4/2001 van het College van procureurs-generaal.

Uit twee arresten van de kamer van inbeschuldigingstelling alhier is echter gebleken dat hierover een verschillende interpretatie van de wet mogelijk is. Een verduidelijking van de hogergenoemde wetsartikelen lijkt derhalve zinvol. De ervaring vanuit de wegingscommissie en vanuit het federaal parket kan daarvoor worden ingebracht.

Belangrijk hierbij is ook dat uit de laatste monitoring (eind juli 2023) van de HYCAP-capaciteit – dat is alle capaciteit gepresteerd in de strafonderzoeken van het federaal parket – gebleken is dat over een periode van 12 maanden de FGP Brussel bijna 34% (33,91%) van zijn

onderzoekscapaciteit inzet in federale strafonderzoeken. Van de totale capaciteit van alle 14 FGP's samen die het federaal parket gebruikt, is het aandeel van de Brusselse FGP zelfs 41% (41,69%). Dit onderbouwt wat ik hoger uiteenzette over de impact van de federale dossiers op de werking van het Brusselse hof van beroep, maar maakt ook duidelijk dat inzake de algemene onderzoekscapaciteit het federaal parket geen partij en arbiter tegelijk kan zijn.

Verontrustend in Brussel is ook de grote toename van de geweldscriminaliteit, onder meer van het drugsgeweld. In 2023 deden zich al 18 schietpartijen voor en vielen er al 6 doden in het kader van drugsconflicten en territoriumtwisten tussen stadsbenden. De gerechtelijke directeur van de FGP van Brussel verklaarde vorige maand in De Standaard en Le Soir: « Il y a toujours eu des violences, des coups de couteau par exemple, dans le milieu des stupéfiants, mais ces violences n'ont jamais atteint le niveau que l'on connaît aujourd'hui. On fait face à des enlèvements, des séquestrations, des tortures, des tirs à l'arme de guerre, des jets de grenades, des attaques au cocktail molotov et des homicides... ».

Wat het parket te Brussel betreft dat aan deze toegenomen criminaliteit het hoofd moet bieden, is de personeelstoestand op dit ogenblik niet

erg rooskleurig: de theoretische invulling van het magistratenkader van het parket te Brussel van 119 magistraten is in de loop van 2023 gezakt tot 95 magistraten. Rekening houdend met de bevallingsverloven, ziekteverloven van meer dan een maand en externe detacheringen, bedraagt het aantal reëel aanwezige magistraten vandaag amper 84 of 70 %.

Dit stijgende personeelstekort had reeds een aantal tijdelijke crisismaatregelen met zich meegebracht, maar de prognose dat de situatie in de loop van 2023 nog zou verslechteren en de toename van het aantal dossiers zoals ik in het begin van mijn toespraak al toelichtte, brachten het parket in maart van dit jaar tot de conclusie dat structureel moest ingegrepen worden zodat het beleid en de werklast coherent en verdedigbaar bleven. Bijgevolg wordt momenteel, bij wijze van voorbeeld, de snelrechtprocedure minder toegepast voor diefstallen vastgesteld op heterdaad (zonder geweld), zijn er minder zittingen van de politierechtbank en bijgevolg een daaraan aangepast vervolgingsbeleid voor verkeersinbreuken en is de invoering van de onmiddellijke minnelijke schikking opgeschort. Zo ook werd de maatregel van het tijdelijk huisverbod die vorig jaar 17 maal in Brussel werd toegepast, maar een arbeidsintensieve maatregel is, opgeschort. Hiervoor past het parket thans een alternatief toe door het vorderen van

een vrijheid onder voorwaarden bij de onderzoeksrechter. Het effect op het terrein is hetzelfde, maar de werklast voor het parket is een pak minder.

Verontrust over dit beleid en deze personeelssituatie heeft het College van het openbaar ministerie bijkomende middelen naar het parket te Brussel georiënteerd. Zo werd op het College van 1 juni 2023 beslist om 5 plaatsen voor Franstalige magistraten en 2 plaatsen voor Nederlandstalige magistraten bij het parket te Brussel open te stellen. Inmiddels werden in het Belgisch Staatblad van 14 juli 2023 deze 7 plaatsen voor magistraten gepubliceerd. Daarnaast stond ook het parket-generaal te Brussel 3 plaatsen van magistraten af ten voordele van het parket te Brussel.

Er is dus een voelbare solidariteit binnen het Openbaar Ministerie, daarin gesteund door de minister van Justitie, om het parket te Brussel te helpen. Hierdoor heeft zich een kentering ingezet en zal het aantal magistraten waarschijnlijk rond 1 januari 2024 opnieuw stijgen tot 99 om in februari 2024 te komen tot een vermoedelijke theoretische bezettingsgraad van 104 op 119. Dat is nog niet ideaal maar het zal toch toelaten om bepaalde van de structurele crisismaatregelen terug af te bouwen.

14. Madame le premier président, je termine mon discours, mais sans oublier de remercier de tout cœur la magnifique équipe de magistrats, juristes, criminologues, analystes statistiques et collaborateurs administratifs du parquet général de Bruxelles, ainsi que les parquets du ressort, pour leur engagement assidu et professionnel pendant l'année écoulée.
15. Mevrouw de eerste voorzitter, ik vorder dat het aan het Hof behage zijn werkzaamheden voort te zetten. Madame la première présidente, je requiers qu'il plaise à la Cour de bien vouloir poursuivre ses travaux.

Johan Delmulle

Procureur-generaal Brussel

Procureur général Bruxelles